

Aftale om rammerne for

Reform af universitetsuddannelserne i Danmark

Forlig mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), SF, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti.

- (1) Uddannelse er grundstenen i fremtidens Danmark. Uddannelse skaber muligheder for den enkelte, og uddannelse former dannelse af – og kompetencer i – den arbejdsstyrke, der træder ud på både det offentlige og private arbejdsmarked.
- (2) Hvis vi vil sikre et stærkt videns- og velfærdssamfund, et konkurrencedygtigt erhvervsliv og udvikle løsninger på de store samfundsudfordringer, vi står overfor, er det afgørende, at vi har en veluddannet arbejdsstyrke. I en situation, hvor Danmark mangler kvalificeret arbejdskraft inden for mange brancher, er det samtidig en forudsætning, at vi får flere med. Her spiller et uddannelsessystem, der kan rumme flere, og give muligheder til alle, en nøglerolle.
- (3) I de kommende år er der desuden behov for at skabe bedre balance i det samlede uddannelsessystem, hvis vi skal møde både arbejdsmarkedets og samfundets behov. Det handler blandt andet om at få flere unge til at få interesse for – og søge mod – de erhvervs- og professionsrettede uddannelser.
- (4) Skal vi i Danmark lykkes bedre med livslang læring, skal den enkeltes videreuddannelsesmuligheder forbedres. Uddannelse tidligt i livet udgør et vigtigt fundament, men det videregående uddannelsessystem skal være mere fleksibelt, så man kan vende tilbage til uddannelse, når det passer ind i ens livsforløb og udviklingen på arbejdsmarkedet.
- (5) Samtidig er det afgørende, at vi er i stand til at tiltrække kvalificeret international arbejdskraft. Det skal være attraktivt for dygtige internationale studerende at komme til Danmark og studere og efterfølgende finde arbejde.
- (6) Vores universitetsuddannelser skal tilbyde fleksible uddannelses tilbud af høj kvalitet, der giver den enkelte studerende flere muligheder og kandidatveje. Og så vi skal have knyttet vores universitetsuddannelser tættere til den omverden, de studerende skal ud og arbejde i, når de har afsluttet deres uddannelse.
- (7) Med de ambitioner er partierne bag forliget enige om at gennemføre en ambitiøs reform af universitetslandskabet i Danmark. En reform, som både skal tilbyde de studerende nye veje til en kandidatgrad, løfte uddannelseskvaliteten på universiteterne og forbedre mulighederne for livslang læring.
- (8) Partierne er enige om, at reformens succes afhænger af en grundig og realistisk implementering med stærkt medejerskab fra dem, der kender uddannelsessystemet bedst. Derfor vil reformen blive implementeret trinvist med løbende inddragelse af de erfaringer, der gøres undervejs, og i tæt samarbejde med uddannelsesinstitutioner, studerende, erhvervsliv m.fl.

- (9) Denne rammeaftale indeholder reformens overordnede udformning og forligets hovedelementer, herunder det nye kandidatlandskab, omlægningsandele, sektordimensionering, ændret studiestart, kandidatudvalg, reformøkonomi og uddannelsesinvesteringer.
- (10) Partierne vil i forlængelse heraf indgå et forligstillæg vedr. et kommissorium for et nyt kandidatudvalg (jf. stk. 25). Partierne vil desuden drøfte de næste reformskridt på de videregående uddannelser og en række andre øvrige elementer.

Fremtidens kandidatlandskab – de politiske ambitioner

- (11) Forligspartierne er enige om, at størstedelen af universiteternes kandidatuddannelser fortsat skal være 2 studieår eller mere (120-180 ECTS).
- (12) Partierne ønsker samtidig, at de studerende på universiteterne i fremtiden får mulighed for flere forskellige veje til en kandidatgrad, så de i højere grad kan følge en uddannelsesvej, der passer til deres ønsker og behov.
- (13) For at understøtte dette, er partierne enige om, at der fremover skal udbydes nye typer af kandidatuddannelser på 1¼ studieår (75 ECTS) og nye og fleksible erhvervs kandidatuddannelser (120 eller 75 ECTS). I denne sammenhæng er partiernes fælles ambition, at 10 pct. af de kandidatstuderende skal optages på kandidatuddannelser på 1¼ studieår, mens 20 pct. skal optages på nye erhvervs kandidatuddannelser. Partierne er i den forbindelse enige om, at det nuværende loft på 50 erhvervs kandidatuddannelser fjernes.
- (14) De nye kandidatuddannelser vil – ligesom de øvrige universitetsuddannelser – være forskningsbaserede.
- (15) Partierne lægger vægt på, at det med en ny og fleksibel erhvervs kandidatuddannelsesordning i højere grad skal være op til den enkelte studerende, uddannelsesinstitutionen og arbejdspladsen (offentlig eller privat), hvor lang en periode uddannelsen strækker sig over, og hvordan undervisningen bedst tilrettelægges, så den passer til de studerendes hverdag med både arbejde og uddannelse.
- (16) For at sikre, at der er tilstrækkelig tid til at udvikle og udbrede de nye kandidatuddannelses typer, er forligspartierne enige om en trinvis indfasning af det nye kandidatuddannelseslandskab, hvor ambitionen er, at der:
- I 2028 skal optages 10 pct. på en kandidatuddannelse på 1¼ studieår og 10 pct. på en fleksibel erhvervs kandidatuddannelse.
 - I 2030 skal optages yderligere 5 pct. på en fleksibel erhvervs kandidatuddannelse.
 - I 2032 skal optages yderligere 5 pct. på en fleksibel erhvervs kandidatuddannelse.
- (17) Partierne er i forlængelse heraf enige om, at der i det nye kandidatlandskab fra hhv. 2028, 2030 og 2032 og frem kan optages studerende på en ordinær kandidatuddannelse på 2 studieår eller mere på maksimalt 80 pct. (2028), 75 pct. (2030) og 70 pct. (2032) af uddannelsespladserne, mens der samlet set kan optages studerende på de nye typer af kandidatuddannelser – kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervs kandidatuddannelser – på hhv. 20 pct. (2028), 25 pct. (2030) og 30 pct. (2032) af uddannelsespladserne.
- (18) Partierne er samtidig enige om, at kandidatudvalget, med input fra kandidatpartnerskabet, skal komme med oplæg til en ny erhvervsrettet kandidatuddannelse med virksomhedsforløb som alternativ til – eller som en fleksibel variant af – den nye fleksible erhvervs kandidatuddannelse. Forslaget til uddannelsen skal både kunne fungere i privat og offentligt regi.

- (19) Partierne er derudover enige om, at kandidatudvalget skal basere sit oplæg på, at omlægningen af kandidatuddannelser i udgangspunktet skal ske, så hele uddannelser samt beslægtede uddannelser omlægges til kandidatuddannelser på 1½ studieår.
- (20) Partierne er derudover enige om, at de akademiske bachelorer fortsat skal have retskrav på optagelse på en eller flere fuldtidskandidatuddannelser, der ligger i naturlig forlængelse af deres bacheloruddannelse.
- (21) Partierne vil følge implementeringen af det nye kandidatlandskab tæt med henblik på, at reformen bliver en succes, herunder ikke mindst, at de nye erhvervs-kandidatuddannelser bidrager markant til reformen. Det er partiernes ambition, at 20 pct. af de kandidatstuderende skal optages på disse, mens 10 pct. skal optages på kandidatuddannelser på 1½ studieår.
- (22) I forlængelse af at de første dimittender fra de nye kandidatuddannelser træder ud på arbejdsmarkedet – og forud for anden og tredje del af den trinvis indfasning i 2030 og 2032, hvor målsætningen for andelen af erhvervs-kandidater øges med hhv. 5 og 5 pct. – forpligter uddannelses- og forskningsministeren sig til at udarbejde en samlet erfaringsopsamling i forhold til det nye kandidatuddannelseslandskab, som kan danne grundlag for en politisk statusdrøftelse i forligskredsen.
- (23) I lyset af de indhentede erfaringer, herunder med udbud og efterspørgsel af de nye erhvervs-kandidater, vil forligspartierne drøfte, hvorvidt udviklingen giver anledning til eventuelle justeringer inden for forligets overordnede rammer.

Nedsættelse af kandidatudvalg

- (24) Det er afgørende for forligspartierne, at den konkrete udvikling og implementering af de nye kandidatuddannelser sker med tæt involvering af universiteterne, de studerende og aftagerne.
- (25) På den baggrund er forligskredsen enige om at nedsætte et kandidatudvalg, der skal komme med forslag til den konkrete udformning af det nye kandidatuddannelseslandskab. Kandidatudvalget skal udarbejde en samlet plan for alle bachelor- og kandidatuddannelser i det nye uddannelseslandskab på tværs af universiteterne. Planen forventes at indeholde et samlet sektorperspektiv samt konkrete institutionsplaner.
- (26) I tilknytning til kandidatudvalget nedsættes et referencepanel med repræsentanter fra det private erhvervsliv, de offentlige arbejdsgivere, faglige organisationer samt professionshøjskoler og erhvervsakademier.
- (27) Det er afgørende for partierne, at både de private og offentlige arbejdsgivere bidrager til udbredelsen af erhvervs-kandidater. For at understøtte udbredelsen af erhvervs-kandidater på det private arbejdsmarked er der indgået et kandidatpartnerskab mellem Dansk Industri, Dansk Erhverv, Danske Universiteter og Uddannelses- og Forskningsministeriet. Partierne lægger vægt på, at erhvervs-kandidatuddannelserne udvikles således, at de offentlige arbejdsgivere ligeledes medtænkes med henblik på at understøtte, at udbredelsen af ordningen også sker i den offentlige sektor. Partierne er enige om, at de offentlige arbejdsgivere, dvs. staten (Medarbejder- og Kompetencestyrelsen), kommunerne (KL) og regionerne (Danske Regioner), inviteres med i kandidatpartnerskabet.
- (28) Kandidatudvalget sammensættes med repræsentanter fra universiteterne, de studerende samt Uddannelses- og Forskningsministeriet. Udvalgets arbejde vil blive nærmere beskrevet i et kommissorium.

- (29) De kunstneriske kandidatuddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område forventes at gennemgå en tilsvarende proces som universiteternes kandidatuddannelser. I sammenhæng med kandidatudvalget etableres en arbejdsgruppe for de kunstneriske uddannelser, hvori disse institutioner er repræsenteret.
- (30) Uddannelses- og forskningsministeren forpligter sig til at give forligskredsen en halvårlig status på kandidatudvalgets arbejde.
- (31) Uddannelses- og forskningsministeren vil på baggrund af kandidatudvalgets oplæg til et nyt kandidatlandskab fremlægge udvalgets anbefalinger for forligspartierne, forventeligt i oktober 2024. Herefter følger den videre implementering af reformen.

Kvalitetsløft og ny studiestart

- (32) Forligspartierne er enige om, at de nye kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervskandidatuddannelser skal udbydes på uddannelser, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Dermed vil omfanget af de nye kandidatuddannelser kunne variere væsentligt på tværs af hovedområder.
- (33) Partierne er samtidig enige om, at der skal tages særlige hensyn i forhold til de uddannelser, som uddanner lærere til de gymnasiale uddannelser. Partierne vil i forligstillægget uddybe dette.
- (34) Partierne lægger stor vægt på, at det nye kandidatuddannelseslandskab bliver fleksibelt og overskueligt for den enkelte studerende. Partierne opfordrer derfor universiteterne til øget samarbejde og koordinering mhp. at skabe en fornuftig arbejdsdeling mellem udbuddet af forskellige kandidatuddannelser på tværs af landet. Det drejer sig både om at understøtte et overskueligt uddannelseslandskab, som de studerende kan navigere i, men også om at understøtte de enkelte universiteters faglige styrkepositioner og høj faglig kvalitet på uddannelserne. Samtidig er det vigtigt for partierne, at der i det nye kandidatuddannelseslandskab fortsat er gode muligheder for at tage en kandidatuddannelse i alle dele af Danmark, herunder uden for de største byer samt, at der tages særligt hensyn til små fagområder og de tilknyttede forskningsmiljøer.
- (35) Partierne er enige om, at kvaliteten på de nye uddannelsesveje skal løftes, og at kandidatudvalget skal komme med overordnede forslag til relevante kvalitetsmål for de nye kandidatuddannelser på 1¼ studieår. Det konkrete kvalitetsarbejde vil foregå på universiteterne.
- (36) Derudover er partierne enige om, at kandidatuddannelserne fremover skal tilrettelægges, så de studerende afslutter deres kandidatuddannelse en måned tidligere, eksempelvis ved tidligere studiestart.

Indførelse af sektordimensionering af universiteterne

- (37) Forligspartierne ønsker en bedre balance i optaget på forskellige videregående uddannelsesniveauer.
- (38) Partierne er på den baggrund enige om at reducere tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser på universiteterne med 8 pct. fra 2025 i forhold til det nuværende niveau (gns. 2018-2022). Niveauet for tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser vil løbende hvert femte år blive tilpasset på baggrund af den demografiske udvikling således, at antallet af uddannelsespladser fremover vil følge udviklingen i antallet af unge.

- (39) Forligspartierne er enige om, at kandidatudvalget skal komme med input til, hvor tilpasningen af optaget skal ske. Partierne lægger vægt på, at dimensioneringen tager betydeligt hensyn til uddannelsernes dimittendledighed og til erhvervslivets efterspørgsel efter arbejdskraft.
- (40) Partierne lægger desuden vægt på, at der tages særlige hensyn til små fag, forskningsmiljøer og arbejdsdelingen på tværs af universiteterne i hele landet.
- (41) Partierne ønsker endvidere, at kandidatudvalget belyser mulighederne for at målrette dimensioneringen sådan, at potentialet for at søgningen til de professionsrettede uddannelser på velfærdsområdet øges, så flere uddanner sig inden for de professionsrettede fag, som vores velfærdssamfund har behov for.

Flere internationale studerende og internationale erhvervskandidater

- (42) Forligspartierne ser med stor alvor på den udfordring, danske virksomheder har i forhold til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft.
- (43) Forligspartierne er derfor enige om at øge antallet af internationale universitetsstuderende – bl.a. inden for de områder, hvor der er særlig efterspørgsel fra danske virksomheder. Det skal desuden bidrage til at understøtte et bredt udbud af uddannelser i hele landet, herunder ikke mindst uden for de største byer, hvilket i høj grad også skal komme det lokale erhvervsliv til gode.
- (44) Partierne er enige om, at universiteterne kan oprette 1.100 engelsksprogede ordinære studiepladser hvert år i perioden 2024-2028 og 2.500 ordinære studiepladser årligt fra 2029.
- (45) Partierne deler samtidig en ambition om, at der på op mod halvdelen af de nye erhvervskandidatuddannelsespladser skal optages internationale studerende.

Nye videreuddannelsesmuligheder og livslang læring

- (46) Forligspartierne ønsker at skabe en kulturforandring, når det handler om livslang læring. Partierne er på den baggrund enige om, at der skal skabes flere og bedre muligheder for at uddanne sig fleksibelt sideløbende med arbejds- og familieliv.
- (47) Partierne vil derfor give dimittender fra kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervskandidatuddannelser på 75 ECTS særlig mulighed for at vende tilbage til universitetet og tage fag, moduler og særligt udviklede kandidatforløb. Endvidere skal dimittender fra kandidatuddannelser på 1¼ studieår, som gennemfører videreuddannelsesaktiviteter på universiteterne svarerende til 45 ECTS, have mulighed for at få et særligt kandidatillægsbevis, der giver formelt bevis på, at de har bygget oven på deres oprindelige kandidatuddannelse.
- (48) Partierne er desuden enige om at sænke deltagerbetalingen inden for det eksisterende voksen- og efteruddannelsessystem markant for dimittender, der har taget en kandidatuddannelse på 1¼ studieår.
- (49) Partierne er endvidere enige om, at dimittender, der har taget en kandidatuddannelse på 1¼ studieår, efter to år på arbejdsmarkedet, skal kunne tage endnu en hel kandidatuddannelse på fuld tid i det omfang, der er ledige pladser på uddannelsen.

Reformøkonomi og investeringer i fremtiden

- (50) Det samlede reformprovenu udgør 1,7 mia. kr. i 2030 og 1,8 mia. kr. i 2075. Reformens samlede virkning på den strukturelle beskæftigelse er 4.600 fuldtidsbeskæftigede i 2030 og 4.150 fuldtidsbeskæftigede i 2075.
- (51) Forligspartierne er enige om, at de politiske ambitioner for et nyt universitetslandskab skal følges af markante investeringer. Aftalen indebærer således en prioritering til universitetsområdet på 0,8 mia. kr. i 2075, udover permanentgørelse af takst 1-løftet, jf. nedenfor.
- (52) Konkret er partierne enige om i 2075 at afsætte ca. 530 mio. kr. årligt til et nyt kandidatlandskab med flere veje af høj kvalitet, ca. 140 mio. kr. årligt til nye og bedre videreuddannelsesmuligheder for studerende, der har taget en kandidatuddannelse på 1¼ studieår, og ca. 80 mio. kr. til flere internationale studerende.
- (53) Partierne er derudover enige om at afsætte 150 mio. kr. i 2029 og 2030 stigende til ca. 210 mio. kr. fra 2034 og frem til at hæve taksten på kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervs kandidatuddannelser.
- (54) Partierne er desuden enige om at afsætte 200 mio. kr. årligt fra 2030 til kvalitetsløft af de akademiske bacheloruddannelser og kandidatuddannelser på 2 studieår. Den konkrete udmøntning vil afhænge af kandidatudvalgets oplæg.
- (55) Partierne ønsker samtidig at gøre noget særligt for talentudviklingen på de danske universiteter, så de studerende, der har lysten og evnerne, bedre kan udnytte deres potentiale. På den baggrund er partierne enige om at afsætte 30 mio. kr. årligt fra 2032 til at styrke universiteterne mulighed for særlige talent/elite-initiativer.
- (56) Partierne er herudover enige om at afsættes 170 mio. kr. i perioden 2024-2027 til udvikling af nye kandidatveje, herunder til sekretariatsbetjening af kandidatvalg og kandidatpartnerskab, administration af sektordimensionering og uddannelsesudvikling af de nye kandidatveje. Derudover afsættes fra 2027 til 2032 45 mio. kr. årligt og 35 mio. kr. fra 2033 og frem til en styrket vejledningsindsats samt en forbedret koordineret optagelse til kandidatuddannelserne.
- (57) Den øvrige del af universitetsprovenuet på 0,1 mia. kr. er partierne enige om at reservere til en ramme, der kan udmøntes i taksterne i forlængelse af kandidatudvalgets anbefalinger.

- (58) Partierne er enige om, at det resterende reformprovenu på ca. 1,2 mia. kr. prioriteres til børn, unge og uddannelse.
- (59) Partierne ønsker, at der igangsættes et ambitiøst reformarbejde i forhold til de professionsrettede velfærdsuddannelser på det videregående område mhp. at understøtte, at flere vælger at uddanne sig til eksempelvis lærere, pædagoger, sygeplejersker og socialrådgivere. Partierne er enige om allerede fra 2025 at prioritere 200 mio. kr. stigende til 300 mio. kr. årligt i 2030 og frem til uddannelserne, herunder til en ny pædagoguddannelse.
- (60) Tilsvarende er partierne enige om allerede fra 2025 at prioritere 300 mio. kr. stigende til 400 mio. kr. årligt i 2030 og frem til erhvervsuddannelserne, herunder SOSU, med henblik på at løfte kvaliteten på uddannelserne. Investeringerne kan bl.a. målrettes nedbringelse af frafald på erhvervsuddannelserne, initiativer

til understøttelse af øget søgning, styrket kvalitet i uddannelserne, moderne udstyr på skolerne, understøttelse af grøn omstilling, og bedre kobling mellem grundskoler og erhvervsskoler.

(61) Partierne er desuden enige om allerede fra 2025 at permanentgøre takst 1-løftet. Prioriteringen svarer til ca. 300 mio. kr. årligt fra 2025 til 2028 faldende til ca. 250 mio. kr. fra 2032 og frem. Samlet set er der således tale om en prioritering på 1,0 mia. kr. på universitetsområdet i 2075.

(62) Partierne er i enige om, at det resterende provenu på 0,2 mia. kr. fra 2030 og frem afsættes til investeringer i børn og unge, herunder folkeskolen.

(63) Finansieringen følger af, at færre unge i fremtiden vil blive optaget på de akademiske bacheloruddannelser, at studiestart på alle kandidatuddannelser ændres samt, at 30 pct. af de kandidatstuderende fremover vil uddanne sig på en af de nye kandidatveje. Med reformen vil der således være færre statslige udgifter til uddannelsesstøtte (taxameter) svarende til ca. 270 mio. kr. i 2030 stigende til 350 mio. kr. i 2075 og færre udgifter til SU svarende til ca. 280 mio. kr. i 2030 stigende til 350 mio. kr. i 2075.

(64) Herudover er partierne enige om at anvende 50 mio. kr. i 2030 stigende til 80 mio. kr. i 2075 fra rammen til investeringer i bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi*.

(65) Udgangspunktet for reformen er, at tilgangen til heltidskandidatuddannelserne på 120 ECTS eller mere fra 2032 maksimalt kan udgøre 70 pct. af den samlede tilgang til kandidatuddannelserne. Partierne er enige om en målsætning om, at 20 pct. af de kandidatstuderende fremover skal tage deres uddannelse som en erhvervskandidat eller som en ny erhvervsrettet kandidatuddannelse med virksomhedsforløb. Såfremt dette ikke sker, vil et tilsvarende antal kandidatuddannelsespladser i stedet skulle udbydes på kandidatuddannelser på 1¼ studieår, så tilgangen på erhvervskandidatuddannelserne (eller de nye erhvervsrettede kandidatuddannelser med virksomhedsforløb) og kandidatuddannelserne på 1¼ studieår udgør 30 pct. af den samlede tilgang. Reformøkonomien er således baseret herpå.

Tabel 1

Reformøkonomi – provenuvirkning efter tilbageløb og adfærd

Mio. kr. (2023-pl)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2032	2034	2075
(1) Samlet finansiering	-	20	30	70	120	770	1.710	1.910	2.080	1.830
- heraf direkte	-	10	20	40	60	180	600	700	760	780
- heraf indirekte	-	0	10	30	60	590	1.110	1.220	1.320	1.050
Sektordimensionering	-	0	10	30	90	310	560	550	530	240
Omlægning af kandidatuddannelserne	-	-	-	-	-	70	830	1.020	1.200	1.240
Ændring af studiestart	-	-	-	-	-	350	270	260	260	270
Udmøntning af uddannelsesramme*	-	10	20	40	40	40	50	80	80	80
(2) Investeringer i universitetsområdet	10	60	80	110	80	240	530	630	660	780
- heraf direkte	10	70	110	150	120	280	590	710	730	780
- heraf indirekte	-	-20	-30	-40	-40	-40	-60	-80	-70	0
Nyt kandidatlandskab og løft af bacheloruddannelser	-	-	-	-	-	150	440	500	530	530
Kandidatudd. på 1¼ studieår og erhvervs kandidater	-	-	-	-	-	150	150	180	210	210
Løft af kvalitet til akademiske bacheloruddannelser og 2-årige kandidatuddannelser	-	-	-	-	-	-	200	200	200	200
Nyt talent- og eliteinitiativ	-	-	-	-	-	-	-	30	30	30
Udmøntet ramme til anbefalinger fra kandidatudvalg	-	-	-	-	-	-	90	90	90	90
Øvrige investeringer	10	60	80	110	80	80	90	130	130	260
Bedre mulighed for livslang læring	-	-	-	-	-	-	-	0	10	140
Flere internationale studerende	0	10	30	40	40	40	50	80	80	80
Understøttende tiltag, implementering af uni-reform	10	50	50	70	50	50	50	50	40	40
- Tværgående optagelse til kandidatuddannelserne	-	-	-	-	10	10	10	10	-	-
- Drift af optagelsessystem for kandidater	-	-	-	-	10	10	10	10	10	10
- Udvikling og implementering af kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervs kandidater	-	40	40	40	-	-	-	-	-	-
- Sekretariat, udvikling og administration i UFM	10	10	10	10	0	0	0	0	0	0
- Styrket vejledningsindsats	-	-	-	30	30	30	30	30	30	30
- Bedre uddannelsesfremskrivninger**	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
(3) Øvrige investeringer	-	820	810	860	860	910	970	960	950	970
Investeringer i erhvervsuddannelser	-	300	300	300	300	330	400	400	400	400
Investeringer i videregående velfærdsuddannelser	-	200	200	250	250	300	300	300	300	300
Permanentgørelse af takst-1 løftet på universitetsområdet	-	310	300	300	300	270	260	250	240	260
Bedre forhold for studerende med funktionsnedsættelser	-	10	10	10	10	10	10	10	10	10
(4) Ramme til børn og unge	-	-	-	-	-	-	210	210	210	210
Balance (1) - (2) - (3) - (4)	-10	-860	-860	-900	-820	-370	-	110	260	-130
Memo: Samlet universitetsprioritering (inkl. takst-1)	10	360	380	410	380	510	790	880	900	1.040

Anm.: Afrundet til nærmeste 10 mio. kr. Pga. afrundinger summer alle totaler ikke til summen af enkeltkomponenterne.

*Udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med Aftale om en ny reformpakke for danske økonomi fra 2022.

**Der er afsat 1,7 mio. kr. årligt fra 2024-2026 til udvikling af en fremskrivnings- og analysemodel.

Kilde: Egne beregninger.

Kommende reformspor på det videregående område

- (66) Det er forligspartiernes opfattelse, at der er behov for mere sammenhængende og langsigtet helhedstænkning på tværs af det videregående uddannelsesområde.
- (67) Partierne finder det bekymrende, at der allerede i dag er store rekrutteringsudfordringer på en række områder, og at der på nogle uddannelser er udfordringer med overgangen til arbejdsmarkedet.
- (68) Partierne er på den baggrund enige om, at der er behov for at reformere og styrke de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser. Det indebærer bl.a., at der skal ses på opbygningen af – og indholdet i – uddannelserne, herunder potentiale for at tænke i nye uddannelsesmodeller, hvor man som studerende kan uddanne eller videreuddanne sig, mens man er i job, samt udbredelse af professionsrettede merituddannelser. Reformarbejdet forventes påbegyndt i 2023.
- (69) Partierne er samtidig enige om, at uddannelsessystemet skal give flere mulighed for at uddanne sig på videregående niveau. Det kræver et nyt optagelsessystem med flere veje til en videregående uddannelse, bedre sammenhæng i uddannelsessystemet og mere og bedre vejledning til de uddannelsessøgende. Partierne ønsker desuden bedre muligheder for studieskift, merit og erhvervsmerit i det videregående uddannelsessystem. På den baggrund er partierne enige om, at man senere vil igangsætte en reformproces med fokus på sammenhængene – og vejene ind – i det videregående uddannelsessystem.
- (70) Partierne er samtidig optaget af, at der er god synergi og en tydelig arbejdsdeling mellem de forskellige dele af den videregående uddannelsessektor. Partierne er på den baggrund enige om, at der – særligt i lyset af uddannelsesreformer på både universitetsområdet og det professions- og erhvervsrettede uddannelsesområde samt indførelse af sektordimensionering af universiteterne – er behov for en samlet langsigtet plan for det videregående uddannelses- og institutionslandskab. Partierne vil drøfte arbejdet med en sådan plan senere i forligningsperioden, forventeligt i 2024.
- (71) Partierne er i den forbindelse enige om, at der skal tilvejebringes et bedre fagligt grundlag for at kunne vurdere kompetencebehovene på fremtidens arbejdsmarked. Forligspartierne er samtidig enige om, at det – i forlængelse af kandidatudvalget af rapportering og arbejdet med mere langsigtet uddannelsesplanlægning – vil være relevant at nedsætte et nationalt kompetence/aftagerpanel eller lign., som kan give input til og kvalificere arbejdet med at vurdere kompetencebehov på fremtidens arbejdsmarked.
- (72) Med henblik på at øge incitamentet til at uddanne til arbejdsmarkedet er partierne desuden enige om at øge beskæftigelsestaxameteret i bevillingssystemet. Partierne vil senere drøfte en konkret model herfor og finde finansiering hertil inden for taxametersystemet.
- (73) Partierne er derudover enige om, at der skal følges op på arbejdet med bedre forhold for studerende med funktionsnedsættelser. Regeringen vil inden udgangen af 2023 invitere aftalekredsen bag *Aftale om en samlet indsats for elever og studerende med handicap på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser* (maj 2021) samt forligspartierne bag denne aftale til at drøfte forholdene for studerende med funktionsnedsættelser på de videregående uddannelser. Partierne er i den forbindelse enige om at afsætte 10 mio. kr. årligt fra 2025 og frem til at understøtte arbejdet med helhedsorienterede studieplaner mv.

Forlig

(74) For at skabe rammerne for en succesfuld implementering af reformen er partierne enige om, at en række elementer i reformaftalen har karakter af et forlig. Forliget gælder ikke universitetsområdet bredt, men centrale elementer i aftalen.

(75) Forligskredsen disponerer over reformprovenuet, men den konkrete udmøntning skal ske i respekt for gældende aftaler og forlig på de områder, hvor der udmøntes midler.

(76) Følgende elementer i reformaftalen er forligsbelagte:

- Strukturen for et nyt kandidatuddannelseslandskab, herunder:
 - Udviklingen og opbygningen af de nye typer af kandidatuddannelser.
 - Indfasningen af de nye kandidatuddannelses typer.
 - Nyt kandidatillægsbevis.
 - Omlægningsgraden af pladser til kandidatuddannelser på 1 ¼ studieår og nye fleksible erhvervs-kandidatuddannelser.
 - Andelen af tilgangen til kandidatuddannelserne, der udgøres af heltidskandidatuddannelser på 120 ECTS eller flere.
 - Fremrykket studiestart.
- En fleksibel erhvervs-kandidatorgning, herunder at det nuværende loft over udbudte erhvervs-kandidater ophæves, og at der ikke fremover stilles krav om, at uddannelsesinstitutionen, for at kunne udbyde en erhvervs-kandidatuddannelse, skal være godkendt til at udbyde kandidatuddannelsen som en heltids-uddannelse.
- Den initiale omlægningsandel på hvert hovedområde, når den fastlægges (forventeligt i tillægsaftalen).
- Størrelsen på – og reguleringen af – den samlede tilgang til de akademiske bacheloruddannelser.

(77) Forliget vil endvidere omfatte det konkrete opdrag for kandidatudvalget, som indgås via tillægsaftalen. Der vil i forbindelse med udarbejdelsen af forligstillægget blive taget stilling til, hvilke elementer i tillægget, der forligsbelægges.

(78) Resten af aftalen har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne forpligtiger sig til at stemme for den nødvendige lovgivning, men står herefter frit.

(79) Aftalepartierne vil senere aftale udmøntningen af den resterende ramme til børn og unge.